GABRIELA DOMIDE

COMPLEMENTUL PREDICATIV AL OBIECTULUI (CPO) ŞI PREDICATIVUL SUPLIMENTAR (PS). CONTROVERSE ŞI INTERPRETĂRI

0. Obiectivul acestei lucrări constă în a demonstra că distincţia pe care o face GALR între *complementul predicativ al obiectului* şi *predicativul suplimentar* nu poate fi justificată din punct de vedere gramatical. Adoptarea celor două expresii terminologice pentru ceea ce până la apariţia GALR a fost cunoscut sub numele de *predicativ suplimentar* sau *element predicativ suplimentar* poate fi justificată doar la nivel construcţional, complementul predicativ al obiectului fiind o poziţie sintactică matricială, iar predicativul suplimentar o poziţie sintactică reorganizată.

Caracteristicile relaţionale şi cele structurale ale celor două funcţii sintactice care pledează în favoarea interpretării unitare a acestei realităţi lingvistice reprezintă o altă direcţie de cercetare pe care vom încerca să o susţinem în prezentarea de mai jos.

1. Inventarul şi delimitarea poziţiilor sintactice predicative

Odată cu apariţia GALR, în domeniul sintaxei se instituie o nouă opoziţie, creată în virtutea unui criteriu semantic: poziţii sintactice predicative *vs* poziţii sintactice referenţiale.

Conform GALR, poziţiile sintactice predicative, numite şi complemente predicative, sunt funcţii sintactice a căror interpretare semantică este „esenţial predicativă"[1], acestea exprimând proprietăţi ale entităţilor şi relaţiile dintre ele. Funcţiile sintactice cu citire „predicativă"[2] se opun celorlalte poziţii sintactice de tip „referenţial", acestea din urmă primind o citire individuală, argumentală.

Aceste poziţii sintactice se împart în: poziţii matriciale (numele predicativ şi complementul predicativ al obiectului) şi poziţii sintactice reorganizate (predicativul suplimentar[3], atributul nemarcat cazual[4]).

[1] Vezi GALR 2008, vol. II, p. 322.

[2] Vezi, în acest sens, semnificaţia sintagmei terminologice *predicat semantic* în GALR 2005, vol. II, p. 238-240; 2008, vol. II, p. 241-143.

[3] Au statut de complement „predicativ" numai structurile cu predicative suplimentar obţinute prin reorganizare sintactică dintr-o subordonată completivă; vezi GALR 2008, vol. II, p. 318.

[4] În GALR, 2005, 2008, vol. II atributul nemarcat cazual nu apare ca o poziţie sintactică predicativă. Aici se menţionează doar că predicaţia suplimentară se poate păstra în structuri sintactice obţinute prin nominalizarea verbului-predicat: P r e d a r e a *lucrării* ***neterminată*** *poate crea dificultăţi.* Pentru argumentarea valorii predicative a atributului nemarcat cazual, vezi Pană Dindelegan 2007, p. 41-50.

2. Complementul predicativ al obiectului *vs* predicativul suplimentar

2.2. În calitate de complement matricial, complementul predicativ al obiectului (CPO) este, în opinia autorilor GALR, un determinant obligatoriu, cerut „de un centru verbal atributiv, noncopulativ”, ce „reprezintă o clasă de substituţie, având ca termen prototipic substantivul neprepoziţional[5] cu formă de nominativ-acuzativ”[6]. Din punct de vedere sintactic, complementul predicativ al obiectului cere obligatoriu prezenţa verbului şi a unui nominal – complement (complement direct sau complement indirect), nu şi a subiectului, deşi în majoritatea situaţiilor el este ocurent în structură. Totuşi, raportarea complementului predicativ al obiectului la subiect, asemenea predicativului suplimentar (PS), se realizează prin participarea complementului predicativ al obiectului la toate (re)organizările sintactice în care este angajat celălalt complement: pasivizare, impersonalizare, reflexivizare. Restructurarea enunţului prin cele trei tipuri de reorganizări aduce pe poziţia nominalului regent şi un substantival în cazul N_1: ***L*** (Ac_1)-*au uns episcop* vs ***Ghenadie*** (N_1) *a fost uns episcop*. Pornind de aici, vom caracteriza complementul predicativ al obiectului, din punctul de vedere al structurii în care apare, prin trei secvenţe de organizare internă: V + OD + CPO (**L**-*au botezat* ***Ion***), V + OI + CPO (**Îi** *zice* ***Ion***), V + S + CPO (**Ion** *a fost angajat* ***bucătar***, (**Ei**) *S-au autodenumit* ***români***).

2.3. Predicativul suplimentar (PS) este definit în GALR ca o poziţie sintactică nematricială, obţinută prin reorganizări sintactice. Spre deosebire de complementul predicativ al obiectului, care este cerut de un număr limitat de verbe predicative, predicativul suplimentar poate apărea în vecinătatea unor verbe „de apreciere”, verbe „de percepţie”, verbe „de mişcare”, verbe aspectuale, verbe de prezentare, verbe care indică o acţiune reversibilă[7], verbe *dicendi* etc. Conform GALR, din punct de vedere sintactic, predicativul suplimentar asemenea complementului predicativ al obiectului implică atât raportarea la un nominal[8], cât şi la un verb predicativ[9].

[5] Verbul *a lua de/drept* ar trebui exclus din poziţia de termen regent al unui substantival-CPO, deoarece se încalcă una dintre particularităţile de construcţie ale complementului predicativ al obiectului: este o structură neprepoziţională. Vezi, în acest sens, definiţia *complementului predicativ al obiectului* în GALR 2005, vol. II, p. 290; 2008, p. 296.

[6] GALR 2005, vol. II, p. 290.

[7] Vezi Popuşoi 2002, p. 230-236.

[8] Uneori, „predicativul suplimentar se poate raporta la două nominale, unul dintre ele fiind din sfera «imagine»: *Poza cu Maria* ***tânără*** *mi-a trezit multe amintiri*, *Fotografia Ioanei* ***cu mama*** *ei m-a emoţionat*, *Tabloul cu voievodul român* ***comandant*** *al oştilor creştine în lupta împotriva turcilor a fost pictat de Ion Ionescu*”. Vezi GALR 2008, vol. II, p. 301. Raportarea adjectivului şi a celor două substantive concomitent la cele două substantive regente este imposibilă, întrucât se instaurează o incompatibilitate semantică: *poza – tânără*, *tabloul – comandant*, *Ioanei – cu mama*. Un alt inconvenient al acestei teorii derivă din imposibilitatea identificării celor două relateme prin care termenii în discuţie s-ar subordona substantivelor regente. Coroborând particularităţile semantice şi relaţionale ale acestor termeni, considerăm că lexemele *tânără*, *comandant*, *cu mama* nu se află pe poziţia unui predicativ suplimentar, ci sunt atribute (*tânără* – atribut adjectival, *comandant* – atribut substantival nominatival, *cu mama* – atribut substantival prepoziţional).

3. Similitudini între complementul predicativ al obiectului şi predicativul suplimentar

3.1. Indiferent de caracterul matricial *vs* reorganizat al acestora, între cele două funcţii există o serie de asemănări. Poziţiile „predicative" sunt caracterizate prin coocurenţa cu o altă funcţie din cadrul enunţului:

(1) Verb + Nominal-subiect + CPO/PS: *Ghenadie a fost uns* ***episcop*** *al Ardealului* / *Ne-am despărţit* ***prieteni***.

(2) Verb + Nominal-complement direct + CPO/PS: *Îl cheamă* ***Popescu*** / *Îl credeam* ***Popescu***[10].

(3) Verb + Nominal-complement indirect + CPO/PS: *Îi spune* ***Popescu*** / *Mi te imaginam* ***prezentatoare***.

Dacă seria *ca*, *de*, *drept* este asimilată propoziţiilor „calităţii" în structura ternară, aceasta împreună cu substantivalul vor forma un grup prepoziţional:

(4) Verb + Nominal + [prepoziţie + CPO/PS]: *M-a luat* ***drept Ion*** / *L-au trimis* ***ca reporter*** *în Irak*.

3.2. Alte similitudini privesc tipul semantic de predicaţie. Atât complementul predicativ al obiectului, cât şi predicativul suplimentar pot să actualizeze câteva valori semantice comune, condiţionate fiind nu numai de caracteristicile semantice ale formei verbale, cât şi de nominalul regent:

a. valoare categorizantă, de identificare: *L-au ales* ***bucătar***/(***ca***) ***bucătar***, ***Ce*** *l-au ales?* (CPO), *A plecat* (*ca*) ***baby-sitter*** *în Germania*, *Subiectul este considerat un* ***complement*** *de tip special*, *Ea este considerată* ***lidera*** *grupului* (PS);

b. valoare calificantă, apreciativă: *M-a luat* ***de prost***, *L-a taxat* ***de fraier*** (CPO), *A vopsit casa* ***roşie***, *O simt* ***supărată*** (PS).

Valoarea denominativă aferentă complementului predicativ al obiectului este un atribut exclusiv al verbului din structură: *L-a botezat* ***Radu***., *L-au numit* ***Radu***.

> **Notă.** Valoarea posesivă (*Te credeam* ***al lui Popescu***) şi cea partitivă (*Te ştiam* ***de-ai noştri***) pot fi reduse la una din celelalte valori, sensul posesiv şi cel partitiv anulându-se prin analiza pe componente a unităţilor sintactice *al lui Popescu*, *de-ai noştri*.
>
> Valoarea circumstanţială exprimând o localizare în spaţiu (*Te ştiam* ***din Bacău***), în timp (*Tortul îl vrem* ***mâine***, *ca să fie proaspăt*), o concesie sau un rezultat nu este specifică predicativului suplimentar, întrucât acestei funcţii îi sunt improprii sensurile circumstanţiale[11].

---

[9] Vezi GALR 2008, vol. II, p. 302-303.

[10] Structura de faţă caracterizează şi construcţiile de tipul: *El se cheamă/se numeşte* ***Ion***, *Ion şi Gheorghe se prind/se ţin* ***prieteni***, *Se dă* (*drept*) ***profesor***/***mare***. Verbele *a se da*, *a se chema*, *a se numi*, *a se prinde*, *a se ţine* nu pot fi considerate verbe copulative pe baza unui criteriu semantic – admit o predicaţie categorizantă, calificantă, denominativă – aşa cum procedează GALR 2005, vol. II, p. 281-282; 2008, p. 285-287.

[11] Vezi, în acest sens, Neamţu 1986, p. 84-85 şi Draşoveanu 1997, p. 260-275.

3.3. Coroborând particularităţile de construcţie, caracteristicile relaţionale[12] şi tipurile semantice de predicaţie pe care cele două poziţii „predicative" le actualizează, credem că nu se justifică delimitarea între cele două funcţii sintactice, întrucât potrivit GALR:

– se caracterizează sintactic printr-o relaţie ternară care cere prezenţa atât a unui regent verbal, cât şi a unui nominal[13];

– din punct de vedere relaţional, se subordonează unui regent verbal, dar şi unui regent nominal[14];

– complementul predicativ al obiectului şi predicativul suplimentar se pot raporta la un nominal ce se află pe poziţia unui complement direct, complement indirect sau subiect;

– din punctul de vedere al fenomenalizării, cunosc clase lexico-gramaticale similare[15];

– substantivul în funcţie de complement predicativ al obiectului sau predicativ suplimentar poate fi precedat de prepoziţiile „calităţii" *ca*, *de*, *drept*.

Argumentele prezentate mai sus credem că pledează în favoarea interpretării unitare (= o singură funcţie sintactică) atât a structurilor sintactice matriciale (CPO), cât şi a structurilor sintactice reorganizate (PS).

4. Urmărind în evoluţie sistemul relaţional al predicativului suplimentar, se observă că acesta este condiţionat de fenomenalizările poziţiei sintactice în discuţie. Încă din primele studii în care se consemnează o nouă poziţie sintactică în sintaxa limbii române, se evidenţiază caracterul dublu subordonat al predicativului suplimentar. Expresia *relaţie de subordonare* cunoaşte doi indici relaţionali ce se materializează prin:

a) acord şi topică[16];

b) acord şi aderenţă[17];

---

[12] Vezi *infra* **4.**

[13] Ipoteza sintagmelor ternare a fost combătută de către D. D. Draşoveanu, acesta explicând structurile cu nume predicativ, predicativ suplimentar prin intermediul relaţiilor sintactice condiţionate. Vezi, în acest sens, Draşoveanu 1997, p. 36-39, p. 154-155.

[14] Caracterul dublu subordonat al acestor funcţii sintactice se infirmă, întrucât mijloacele de relaţionare se află în raport de excludere unele faţă de altele: ori acord, ori flexiune, ori joncţiune.

[15] Complementul predicativ al obiectului şi predicativul suplimentar nu cunosc fenomenalizare verbală întrucât gerunziul şi infinitivul contractează două relaţii sintactice diferite: se raportează intrapropoziţional la subiectul contragerii în absenţa flectivului de acord verbal, şi interpropoziţional, la un termen din regentă. În urma acestei duble raportări, gerunziul şi infinitivul se constituie ca un pro-predicat al propoziţiei contrase la nivel intrapropoziţional şi ca o contragere gerunzială/infinitivală a unei subordonate sau ca o coordonată copulativă contrasă. Vezi, pentru mai multe detalii, Draşoveanu 1997, p. 244-258 şi 262-264.

[16] Dubla subordonare cunoaşte la nivel relaţional două mijloace de subordonare: acordul în gen, număr şi caz şi topica, în sensul că este postpus formei verbale. Vezi Rădulescu 1957, p. 122.

c) flexiune, acord şi topică[18].

Printre relatemele acestei poziţii sintactice se mai notează acordul şi joncţiunea[19], acord, recţiune, joncţiune[20], dar fără a se menţiona prin care dintre aceste relateme predicativul suplimentar se subordonează celor doi regenţi.

> **NOTA 1.** Invocarea topicii pentru a justifica o relaţie între verbul regent şi adjectivul-predicativ suplimentar nu este concludentă. Topica nu este un mijloc de subordonare, este doar un element orientativ fără implicaţii relaţionale[21].

> **NOTA 2.** Aderenţa, numită şi relaţie sintagmatică zero, adjuncţie[22], este specifică relaţiilor sintactice nemarcate. Acest tip de subordonare caracterizează părţile de vorbire neflexilbile (adverbul, interjecţia). Adjectivul, în prezenţa mărcilor proprii de flexiune, gen_2, $număr_2$, caz_2, nu se înscrie în sfera aderenţei[23].

Formal, aceste mărci relaţionale sunt variate, ele încercând să susţină, cu sau fără argumente, ipoteza dublei subordonări a predicativului suplimentar.

Concepţia teoretică a dublei subordonări este promovată şi de GALR 2005, 2008, aici regăsindu-se, într-o altă formă, o serie dintre particularităţile relaţionale menţionate mai sus.

4.1. Complementul predicativ al obiectului şi predicativul suplimentar, definite ca poziţii sintactice realizate în structuri ternare, se caracterizează prin stabilirea unei relaţii sintactice care implică atât verbul-centru, cât şi un nominal. Acest tip de raport sintactic corespunde, conform GALR, unei relaţii sintactice de dependenţă unilaterală[24].

Relaţia de dependenţă unilaterală se manifestă atât în structuri sintactice care presupun un singur termen regent, cât şi în structuri cu doi regenţi, acestea din urmă caracterizând numele predicativ, complementul secundar, predicativul suplimentar, circumstanţialul cumulativ, circumstanţialul de excepţie, circumstanţialul opoziţional şi circumstanţialul sociativ.

> **Notă.** Ipoteza dublei subordonări şi a unităţilor relaţionale (sintagme) cu mai mult de doi termeni se infirmă prin unidimensionalitatea lanţului vorbirii, care

---

[17] Alături de acord şi aderenţă, relateme ale predicativului suplimentar exprimat printr-un adjectiv, Maria Vulişici Alexandrescu consideră că sunt definitorii pentru poziţia sintactică în discuţie topica şi articularea, întrucât acestea realizează distincţia dintre un atribut adjectival şi un predicativ suplimentar (***Toţi** copiii au venit* vs *Copiii au venit **toţi***) sau dintre un subiect şi un predicativ suplimentar (*A venit **asistentul*** vs *A venit **asistent***); vezi Vulişici Alexandrescu 1995, p. 42.

[18] Prin flexiune şi acord se evidenţiază dependenţa faţă de substantivul regent, iar prin topică dependenţa faţă de verbul regent; vezi Felecan 2002, p. 267.

[19] Acordul şi joncţiunea sunt mijloacele de subordonare ale adjectivului şi ale nominalului prepoziţional în funcţie de predicativ suplimentar; Şerban 1970, p. 296-305. Atunci când nominalul predicativ suplimentar nu este însoţit de prepoziţie, acesta „n-are nicio marcă gramaticală care să indice subordonarea faţă de un nume cu o altă funcţiune sintactică”; *ibidem*, p. 303.

[20] Irimia 2008, p. 557.

[21] Neamţu 2003-2004.

[22] *Apud* Stati 1967, p. 114.

[23] Vezi relaţia verb – adjectiv în Draşoveanu 1997, p. 147-154.

[24] GALR 2005, vol. II, p. 17.

impune consecuția, pe lungime, a elementelor sale constitutive („lanțul ne apare ca o succesiune de termeni A-B-C..., selecționabil, la nivel de sintagmă, în A-B, B-C,... – sintagme binare”[25]), dar şi prin elementul constitutiv al sintagmei, relatemul de la care emană calitatea de termeni a lexemelor.
În realitate, vorbim despre o serie de sintagme condiționate:
a) sintagme condiționate sintactic: complementul secundar (T_R[26] verb, T_C[27] un complement direct), complementul posesiv (T_R verb, T_C substantival);
b) sintagme condiționate sintactico-semantic: predicativul suplimentar (complementul predicativ al obiectului) (T_R substantival, T_C verb, adjectiv, substantiv);
c) sintagme condiționate semantic: circumstanțialul opozițional, circumstanțialul sociativ şi circumstanțialul de excepție.

4.2. Având în vedere că predicativul suplimentar, numele predicativ şi complemenul predicativ al obiectului din punctul de vedere al structurii sunt construcții aproape identice (Verb + nominal-subiect + NP/CPO/PS: *Ion este* ***inginer*** / *A fost poreclit* ***Ciungu*** /*A plecat* ***copil*** *şi s-a întors* ***bărbat***), firesc ar fi ca relațiile sintactice care definesc aceste poziții „predicative” să se manifeste în acelaşi fel. Or, expresia relațiilor sintactice diferă în ceea ce priveşte numele predicativ şi complementul predicativ al obiectului/predicativul suplimentar: în timp ce numele predicativ se caracterizează față de verbul copulativ prin neomisibilitate şi prin restricție de caz, „verbul impunând nominalului-NP cazul nominativ”[28], relația dintre complementul predicativ al obiectului şi verbul predicativ nu este explicit formulată.

Notă. Auxiliarul predicativ (= verbul copulativ) se află într-o dublă ipostază: pe de-o parte, verbul impune nominalului-subiect cazul nominativ[29], iar, pe de altă parte, acelaşi caz va fi impus şi nominalului-nume predicativ.
Ideea impunerii cazului nominativ numelui predicativ se bazează pe insuficiența semantică a auxiliarului predicativ, dublată de definirea numelui predicativ ca o poziție sintactică obligatorie, cerută de trăsăturile matriciale ale verbului copulativ, şi pe asemănările numelui predicativ „cu clasa complementelor direct şi indirect”[30].
Analogia dintre numele predicativ şi complementul direct/indirect nu este de natură să influențeze mijlocul de realizare a relației dintre verb şi substantival. În timp ce relația dintre verbul predicativ (tranzitiv) şi substantivul complement direct se înscrie în sfera regimului – prin impunerea cazului Ac_1 de către verbul tranzitiv substantivalului-complement direct, caz care devine mijlocul său de subordonare –, această relație nu poate caracteriza şi legătura dintre auxiliarul predicativ şi numele predicativ, chiar dacă acesta ar avea fenomenalizare substantivală. Dacă verbul tranzitiv/intranzitiv este termen regent pentru complementul direct/indirect, auxiliarul predicativ se află doar în relație de vecinătate față de substantivalul-nume predicativ. De aceea, auxiliarul predicativ nu va

[25] Draşoveanu 1997, p. 35.
[26] Termen regent.
[27] Termen condiționant.
[28] *Ibidem*, p. 263.
[29] Vezi GALR 2005, vol. II, p. 313.
[30] *Ibidem*, p. 263.

putea impune substantivalului cazul nominativ, întrucât relaţia de vecinătate nu este generatoare de funcţie sintactică.

Fiind în imposibilitatea argumentării mijlocului de realizare a relaţiei dintre complementul predicativ al obiectului şi cei doi regenţi, s-a ajuns la concluzia potrivit căreia, nici complementul predicativ al obiectului nu este marcat cazual[31], întrucât acesta nu permite substituţia printr-un clitic pronominal, în prezenţa grupului prepoziţional.

Nici relaţia dintre substantivalul-predicativ suplimentar şi verbul regent nu este explicită, mijlocul de realizare a relaţiei rămânând şi aici neformulat. De asemenea, caracterizarea unei relaţii sintactice în termenii omisibilitate *vs* neomisibilitate[32] nu este de natură să confere verbului calitatea de termen regent.

4.3. Relaţia sintactică dintre regentul nominal şi adjectivul-predicativ suplimentar constă în câteva „restricţii selecţionale pe care nominalul i le poate impune"[33]. Dintre aceste restricţii poate fi amintit numai acordul „parţial", în gen şi număr, la fel ca în structura de bază, în care adjectivul respectiv are funcţia sintactică de nume predicativ, iar nominalul funcţia de subiect: *Copiii aleargă* ***voioşi*** ← *Copiii aleargă şi sunt* ***voioşi***. Imposibilitatea acordului total în gen, număr şi caz este reliefată printr-un exemplu, în care regentul nominal are formă de G_1: *Revizia* u n e i m a ş i n i *cumpărate* ***nouă*** *se face o dată pe an*, subliniindu-se că tendinţa de propagare a acordul şi în caz este o greşeală: *Lectura* u n e i c ă r ţ i *considerate* ***interesante*** *durează puţin*[34].

Cazul adjectivului (*nouă*) nu este nominativul păstrat din structura de bază, deoarece, în construcţia derivată, adjectivul poate contracta o relaţie sintactică bine delimitată faţă de termenul regent substantival[35].

Adjectivul, făcând parte din categoria cuvintelor care exprimă sensuri-notă, se va subordona unui substantival prin acord, un acord total, fiind angajate toate categoriile gramaticale comune: gen_2, $număr_2$, caz_2. Or, acordul parţial, numai în gen şi număr, nu poate caracteriza o astfel de relaţie sintactică. De aceea se impun câteva precizări:

i. Dacă termenul regent al adjectivului *nouă* ar fi substantivul în cazul G_1 (*unei maşini*), pe poziţia termenului condiţionant[36] aflându-se un adjectiv

---

[31] Într-o situaţie similară complementului predicativ al obiectului, se află complementul secundar, care „neavând o formă marcată prepoziţional, apare cu forma de N=Ac" şi atributul nemarcat cazual. Vezi GALR 2005, vol. II, p. 392, 601; 2008, vol. II, p. 413, 637.

[32] Raportarea predicativului suplimentar la verbul regent „se caracterizează prin omisibilitate, poziţia de predicativ suplimentar fiind una facultativă sintactic"; GALR 2005, vol. II, p. 296.

[33] GALR 2005, vol. II, p. 296.

[34] GALR 2005, vol. II, p. 296; 2008, vol. II, p. 303.

[35] Un alt argument care contestă teoria perpetuării cazului din structura de bază se remarcă în construcţiile reorganizate de tipul *Am văzut-**o*** s u p ă r a t ă (←*Am văzut că **ea** este* s u p ă r a t ă). Identitatea referenţială dintre *o* (Ac_1) şi subiectul din subordonată *ea* (N_1), conduce la glisarea acordului spre *o* (Ac_1), respectiv trecerea adjectivului din N_2 în Ac_2.

[36] Natura duală a adjectivelor *cumpărate*, *considerate* – adjectiv în formă, verb în conţinut – este cea care contribuie la funcţionarea celor două lexeme pe poziţia unui termen condiţionant.

(participial), în această situaţie nu se va justifica ipostaza cazuală de N_2 a adjectivului-predicativ suplimentar.

ii. Cel de-al doilea raţionament care se bazează exclusiv pe caracterul verbal al termenului condiţionat are în vedere istoria derivativă a construcţiei de mai sus.

Revizia unei maşini ***care a fost cumpărată nouă*** *se face o dată pe an → Revizia unei maşini* ***fiind cumpărată nouă*** *se face o dată pe an → Revizia unei maşini* ***cumpărate nouă*** *se face o dată pe an*. Urmărindu-se evoluţia structurilor prin reorganizările sintactice care au loc (1. contragere gerunzială a unei subordonate atributive, 2. reducere participială pasivă), se constată că termenul condiţionant se materializează printr-un participiu cu valoare pasivă, funcţionând în structura derivată pe poziţia unui pro-predicat. Un alt argument al valorii verbale îl reprezintă libertatea de topică a structurii, dar şi posibilitatea izolării termenului condiţionant faţă de regentul său fără a afecta integritatea enunţului: ***Cumpărată*** *nouă*, *revizia unei maşini se face o dată pe an*, *Revizia unei maşini*, ***cumpărată*** *nouă*, *se face o dată pe an*.

Comparând (a) *Revizia unei maşini*, c u m p ă r a t ă ***nouă***, *se face o dată pe an* cu (b) *Revizia unei maşini* cumpărate ***nouă*** *se face o dată pe an* se constată că în a) *cumpărată* nu glisează[37] din propoziţia$_2$ în propoziţia$_1$, rămânând o atributivă abreviată şi nu atribut, dovadă fiind decalajul $G_1 - N_2$. În calitate de pro-predicat al atributivei abreviate, termenul *cumpărată* selectează pe poziţia termenului regent un N_1 (maşina (N_1) *cumpărată nouă*). În virtutea valorii adjectivale a participiului, termenul *cumpărată* se va subordona regentului său (substantivalului în N_1) şi prin acord în gen, număr şi caz. Plecând de aici, adjectivul-predicativ suplimentar *nouă* din a) se va subordona prin acord în gen, număr şi caz (N_2) nominativului$_1$-subiect, în prezenţa termenului condiţionant *cumpărată*.

Nici în (b) *Revizia unei maşini* c u m p ă r a t e ***nouă*** *se face o dată pe an* glisarea nu se produce, acordul prin atracţie al participiului *cumpărate* cu regentul său *unei maşini* nefiind decât „o variantă secundară "[38] a structurii a). Termenul *cumpărate* funcţionând ca şi în a) pe poziţia unui pro-predicat al atributivei abreviate reclamă un N_1 pe poziţia subiectului. Acordul prin atracţie exercitat de *unei maşini* asupra termenului condiţionant *cumpărate* nu afectează relaţia adjectivului *nouă* cu regentul său, nominativul$_1$-subiect, fapt care ne determină să susţinem că şi în această situaţie predicativul suplimentar *nouă* este în cazul N_2.

4.4. În ceea ce priveşte cazul predicativului suplimentar cu fenomenalizare substantivală (neprepoziţională), potrivit GALR se disting două tipuri de interpretări contradictorii:

a) Pe de-o parte, se afirmă că nominalul-predicativ suplimentar are formă cazuală de nominativ-acuzativ: *Am pierdut fotografia Mariei* ***mireasă***[39]. (Aceeaşi

[37] Pentru *glisare* şi *abreviere* vezi Draşoveanu 1997, p. 267 *passim*.

[38] *Ibidem*, p. 269.

[39] Analogia dintre cele două predicative suplimentare *nouă*, *mireasă* din *Revizia unei maşini cumpărate* ***nouă*** *se face o dată pe an*, *Am pierdut fotografia Mariei* ***mireasă*** nu este de natură să justifice forma de N-Ac a substantivului *mireasă*, cu atât mai mult cu cât cele două lexeme aparţin unor clase lexico-gramaticale diferite şi se caracterizează relaţional prin trăsături distincte.

formă cazuală de nominativ-acuzativ regizează şi un predicativ suplimentar adjectival, atât în prezența, cât şi în absența prepozițiilor „calității": *lectura unei lucrări considerate* ***importantă***, *luarea unei măsuri recunoscute* ***drept primordială***[40].)

b) Pe de altă parte, se susține că „nominalul îşi păstrează cazul din structura de bază, deci nominalul neprepozițional are cazul nominativ"[41], iar nominalul prepozițional cazul acuzativ[42].

> **Notă.** Calitatea relațională a cazurilor este recunoscută doar parțial de autorii GALR, dovadă fiind invocarea formelor cazuale nemarcate, caracteristice complementului predicativ al obiectului (*L-au botezat* ***Ion***, *L-au ales* ***deputat***, *Îi spune* ***Popescu***), predicativului suplimentar (*A plecat* ***copil*** *şi s-a întors* ***bărbat***, *Am văzut-o* ***supărată***), complementului secundar (*Mă anunță* ***ora*** *plecării*) şi atributului nemarcat cazual[43] (*Numirea acestui ins* ***ministru*** *a scandalizat opinia publică*).

Fiind o categorie gramaticală tributară structurii de bază, această proprietate ar trebui să se mențină şi în construcțiile cu prepozițiile „calității", dovadă fiind faptul că, în structura de bază, ele nu apar: *Organizatorii l-au invitat pe Ion să fie preşedinte al juriului la festivalul de teatru → Organizatorii l-au invitat pe Ion* (*ca*) ***preşedinte*** *al juriului la festivalul de teatru*, *Vorbea foarte bine franțuzeşte, cu toate că pronunția dovedea că este străin → Vorbea foarte bine franțuzeşte, cu toate că pronunția îl dovedea* (*de*) ***străin***, *Socotea că Ion este infractor → Îl socotea pe Ion* (*ca*, *drept*) ***infractor***. Deşi seria *ca*, *de*, *drept* se află, în structura derivată, în variație liberă[44], ea va impune substantivelor cazul acuzativ[45].

Dacă predicativul suplimentar însoțit de prepozițiile „calității" *ca*, *de*, *drept* este în cazul Ac_3, având în vedere criteriul funcționalității cazurilor formulat de către D. D. Draşoveanu, ar fi impropriu să susținem că prepoziția este relațională, iar cazul nerelațional. De aceea, pentru uniformizarea sistemului, puteam avea ca alternative:

a) să admitem că atât predicativul suplimentar prepozițional, cât şi cel neprepozițional îşi păstrează cazul din structura de bază, situație în care ar fi foarte greu de argumentat de ce predicativul suplimentar/complementul predicativ al obiectului este o funcție sintactică intrapropozițională[46];

---

40 GALR 2008, vol. II, p. 307.

41 GALR 2005, vol. II, p. 301; 2008, vol. II, p. 307.

42 Cele două trăsături relaționale identificate de autorii GALR sunt justificate, cel mai adesea, pe baza varietății istoriilor derivative ale construcțiilor cu predicativ suplimentar; vezi, în acest sens, GALR 2005, vol. II, p. 297.

43 GALR 2005, vol. II, p. 601; 2008, vol. II, p. 637.

44 Prezența prepozițiilor „calității" în structură nu este determinată de regimul verbelor, ocurența lor fiind facultativă.

45 Vezi GALR 2005, vol. II, p. 304-305.

46 Dacă nominalul îşi păstrează forma cazuală din structura de bază, atunci predicativul suplimentar ar trebui să se afle în structura derivată în afara relațiilor sintactice; or, singura categorie

b) să acceptăm că predicativul suplimentar prepozițional sau neprepozițional se subordonează unui substantival din structura derivată, în prezența unui verb predicativ.

4.5. Pe baza celei din urmă variante de interpretare, se poate dezambiguiza forma cazuală de N-Ac atribuită predicativului suplimentar (şi complementului predicativ al obiectului) neprepozițional, nesubstituibil printr-un pronume personal accentuat. În locul oscilațiilor permanente între N, Ac, N-Ac, sistemul relațional internominatival inițiat de D. D. Draşoveanu şi continuat de G. G. Neamțu propune o rezolvare unitară, argumentată logico-gramatical, în termenii *variației cazuale concomitente*[47].

Inventariind mijloacele de subordonare nominală din sistemul limbii române, se evidențiază:

flexiunea primă (N'_1, Ac'_1) – flexiunea secundă (N''_1, Ac''_1): *Ea* (N'_1) *ne-a venit* (*ca*) ***profesoară*** (N''_1), *Pe ea* (Ac'_1) *am avut*-o (*ca*) ***profesoară*** (Ac''_1)[48].

nonflexiune primă (N_1 $proG_1$) – nonflexiune secundă (N_1 $proD''_1$)[49], (N_1 $proG''_1$): *Îmi* (D'_1) *zice/spune* ***Ion*** (N_1 $proD''_1$), *Numirea* (N_1) *lui* (ca) ***director*** (N_1 $proG''_1$) *i-a intrigat pe membrii comisiei*.

BIBLIOGRAFIE

Draşoveanu 1997 = D. D. Draşoveanu, *Teze şi antiteze în sintaxa limbii române*, Cluj-Napoca, Editura Clusium, 1977.

Felecan 2002 = Nicolae Felecan, *Sintaxa limbii române*. *Teorie*. *Sistem*. *Construcție*, Cluj-Napoca, Editura Dacia, 2002.

GALR, 2005, 2008 = *Gramatica limbii române*, I. *Cuvântul*, II. *Enunțul*, Bucureşti, Editura Academiei Române, 2005. Tiraj nou, revizuit, Bucureşti, Edituera Academiei Române, 2008.

Irimia 2008 = Dumitru Irimia, *Gramatica limbii române*, ediția a III-a revăzută, Iaşi, Polirom.

Neamțu 1982 = G. G. Neamțu, *Un nominativ prodatival*, în CL, XXVII, 1982, nr. 1, p. 55-59.

Neamțu 1986 = G. G. Neamțu, *Predicatul în limba română. O reconsiderare a predicatului nominal*, Bucureşti, Editura Ştiințifică şi Enciclopedică, 1986.

Neamțu 2003-2004 = G. G. Neamțu, *Curs special de sintaxă a limbii române contemporane*, ținut la Facultatea de Litere, Universitatea „Babeş-Bolyai”, în anul universitar 2003-2004.

Pană Dindelegan 2007 = Gabriela Pană Dindelegan, *Sintaxă şi semantică. Pozițiile „predicative”*, în *Limba română – stadiul actual al cercetării: actele celui de-al 6-lea Colocviu al Catedrei de limba română (29-30 noiembrie 2006)*, Bucureşti, Editura Universității din Bucureşti, 2007, p. 41-50.

Popuşoi 2002 = Carolina Popuşoi, *Structuri sintactice ale limbii române cu element predicativ suplimentar*, Bucureşti, Editura Academiei Române, 2002.

Rădulescu 1957a = Maria Rădulescu, *Numele predicativ circumstanțial*, în SG, II, p. 121-129.

SG = *Studii de gramatică*, vol. I-III, Bucureşti, Editura Academiei RPR, 1956,1957, 1961.

---

gramaticală a substantivului care poate realiza distincția dintre o relație de vecinătate şi o relație sintactică este cazul.

[47] Vezi Draşoveanu 1997, p. 119-130.

[48] *Ibidem*, p. 129.

[49] Neamțu 1982, p. 55-59.

Stati 1972 = Sorin Stati, *Teorie şi metodă în sintaxă*, Bucureşti, Editura Academiei RSR, 1972.
Şerban 1970 = Vasile Şerban, *Sintaxa limbii române*, Bucureşti, Editura Didactică şi Pedagogică, 1970.
Vulişici Alexandrescu 1995 = Maria Vulişici Alexandrescu, *Sintaxa limbii române*, Oradea, 1995.

THE OBJECT COMPLEMENT (OC) AND THE OBJECT PREDICATE (OP). CONTROVERSIES AND INTERPRETATIONS
(*Abstract*)

Having as a starting point the distinction promoted by the GALR regarding the classification of the predicative syntactic positions – matrix positions and reorganized positions –, the study analyses some features specific to the two syntactic functions known as CPO (predicative object complement) and PS (predicative adjunct).

The objectives of the study are to underline that:

a) the CPO and the PS are not characterized by a syntactic relationship of unilateral dependence, as the relationship of PS and CPO with the predicate-verb of the structure is not explicitly marked;

b) the distinction between the CPO and the PS is artificial, it cannot be justified from the structural point of view, nor from the relational point of view.

Institutul de Lingvistică şi Istorie Literară
„Sextil Puşcariu”
Cluj-Napoca, str. Emil Racoviţă, 21